

Тепер – в одному виданні

Про книгу: «**Антологія текстів з реформування змісту загальної середньої освіти в Україні (1991–2017) : [хрестоматія] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Березівська Л. Д., Гавриленко Т. Л., Міхно О. П., Сухомлинська О. В. та ін. ; наук. ред.: Березівська Л. Д., Сухомлинська О. В.]**. – Вінниця : ТВОРИ, 2022. – 582 с.»

Проведення наукових досліджень з історії освіти й педагогічного джерелознавства та науково-інформаційне забезпечення фахівців галузі освіти є пріоритетними напрямками діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського. З метою реалізації цих напрямів авторський колектив, до складу якого увійшли провідні українські вчені, підготував хрестоматію, яка висвітлює реформування змісту загальної середньої освіти в контексті суспільно-політичних, соціально-економічних, соціокультурних трансформацій упродовж 1991-2017 рр., тобто у період

становлення молодшої Української держави, що, безперечно, є актуальним. Одним зі стратегічних пріоритетів незалежної України стало оновлення всієї системи освіти, зокрема підходів, сутнісних характеристик, принципів загальної середньої освіти, тому особливу увагу упорядники приділили власне змісту загальної середньої освіти, який потребував суттєвої модернізації, а подекуди й повної заміни. Низку таких документів концептуального характеру, що стали керівними (закони, доктрини, концепції, програми, стратегії, стандарти, аналітичні матеріали), упорядники хрестоматії зібрали воедино з метою всебічного

та поглибленого осмислення процесів реформування. Усі джерела представлено в логічній послідовності у вигляді вибраних текстів або уривків із творів і документів, з урахуванням хронологічного, цілісного й аксіологічного підходів.

Наукова новизна цієї праці полягає у репрезентації інноваційного напрямку розвитку української педагогічної науки – творенню колективних та індивідуальних текстів і участь українських освітян у громадському обговоренні проектів документів.

Хрестоматія полегшить доступ та використання документів у науковому обігу та для забезпечення фахової підготовки здобувачів вищої освіти і галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, проведення історико-педагогічних досліджень.

Упорядники ввели до хрестоматії низку маловідомих програм, концепцій, проектів документів стосовно реформування змісту загальної середньої освіти в Україні.

Хрестоматія стане нагоді центральним та місцевим органам управління у сфері освіти, закладам післядипломної педагогічної освіти, мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, особливо за умов децентралізації.

Книга є результатом висококваліфікованої праці наукових співробітників відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського. Запрошую ознайомитися.

Микола ГОЛОВКО,
заступник директора
з наукової роботи
Інституту педагогіки
НАПН України,
доктор педагогічних наук, доцент

Доступ за посиланням:

Педагогічна ретроспектива німецькою

Про книгу: «**Педагогічні видання німецькою мовою другої половини XIX ст.–1917 р. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Дяченко Л. М., Кропачева Н. М. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Кропачева Н. М.]**. – Вінниця : ТВОРИ, 2022. – 214 с.»

Дослідження вітчизняної і зарубіжної педагогічної спадщини в історичній ретроспективі, вивчення педагогічного досвіду в динаміці його розвитку дає змогу виявити та переосмислити конструктивні ідеї для подальшого їх упровадження в процесі оновлення системи освіти України. Джерелом таких знань є документи з колекції рідкісних видань іноземними мовами XVII – початку XX ст. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського (далі – ДНПБ України).

Виявлено, що значну частину колекції становлять німецькомовні джерела другої половини XIX – початку XX ст., а педагогічні видання цього періоду представлено у фонді бібліотеки в усій тематичній, видовій і жанровій різноманітності.

Авторський колектив науковців відділу педагогічного джерелознавства та біографістики вперше зібрав й систематизував педагогічні видання німецькою мовою другої половини XIX ст. – 1917 р. з колекції рідкісних видань фонду ДНПБ України. Під час укладання бібліографічного покажчика застосовано оригінальні прийоми доповнення бібліографічних записів фаховим перекладом назв видань українською мовою. Покажчик містить 818 бібліографічних записів педагогічних

видань німецькою мовою, опублікованих з 1850 по 1917 рік, кожен з яких подано з перекладом назв.

На основі аналізу змісту згаданих німецькомовних педагогічних видань виявлено їхні види за характером інформації та згруповано бібліографічні записи у сім розділів: 1) офіційні видання; 2) наукові видання; 3) виробничо-практичні видання; 4) навчальні видання; 5) довідкові видання; 6) літературно-художні видання; 7) епістолярні джерела. У зазначених розділах передбачено наявність підрозділів, у яких систематизовано джерела за відповідними видовими ознаками.

У першому розділі покажчика вміщено бібліографічні записи законів, указів, постанов, розпоряджень, рішень, положень; нормативних видань, які містять норми, правила, вимоги, загальні принципи різних видів освітньої діяльності; нормативно-інструктивних документів щодо врегулювання окремих питань взаємодії суб'єктів освітньої діяльності.

Другий розділ містить бібліографічні записи німецькомовних наукових видань. Це, зокрема, монографії, у яких викладено результати дослідження конкретної проблеми або теми; опубліковані дисертації та автореферати з коротким викладом змісту наукової праці, поданої на здобуття вченого ступеня доктора філософії; тези доповідей

і повідомлень, проголошених під час проведення наукових заходів; матеріали конференцій, з'їздів, симпозіумів, засідань зі звітами, рекомендаціями та рішеннями, що відображають підсумки наукових заходів; збірники наукових праць, у яких висвітлено результати досліджень колективів авторів, наукових установ, закладів освіти чи товариств.

Третій розділ дає змогу ознайомитись з найменуваннями виробничо-практичних видань німецькою мовою згаданого періоду. У переліку видань цього розділу практичні поради й посібники з описом застосування освітніх технологій для вдосконалення навчання та викладання у закладах середньої загальної, професійної та вищої освіти; методичні рекомендації та настанови щодо виконання певних дій та процесів практичної педагогічної діяльності; методичні посібники, основним змістом яких є методика педагогічної діяльності, опис методів навчання й виховання.

До четвертого розділу увійшли бібліографічні записи навчальних видань для закладів освіти різних типів. Серед видань цього розділу навчальні програми і плани, конспекти лекцій для студентів закладів вищої освіти, підручники для університетів і шкіл. Також серед видань четвертого розділу навчально-методичні та навчально-наочні

посібники, хрестоматії, практикуми, робочі зошити.

У п'ятому розділі згруповано бібліографічні записи довідкових видань німецькою мовою – енциклопедій, словників, довідників, каталогів.

Шостий розділ містить бібліографічні записи літературно-художніх видань, серед яких твори письменників німецькомовних країн та інших країн Європи й Америки, перекладені німецькою мовою. До розділу увійшли збірники казок для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, повчальні історії й оповідання для школярів та їхніх батьків.

Бібліографічні записи епістолярних джерел розміщено в сьомому, заключному, розділі покажчика. Це листи відомих філософів і педагогів та адресовані їм листи. Документи набувають особливого значення для дослідження ролі особистості в розвитку освіти,

культури й суспільства. Вони є цінним джерелом інформації про перебіг подій, що їх пережила як кожна людина, так і суспільство.

Наголосимо, що країни Європи у другій половині XIX ст. – на початку XX ст. пережили справжню педагогічну революцію, що зумовила оновлення підходів до теорії і практики освітньої діяльності. З огляду на це репрезентований науково-додоміжний бібліографічний покажчик «Педагогічні видання німецькою мовою другої половини XIX ст. – 1917 р. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського» сприятиме розв'язанню актуальних завдань джерелознавчого, бібліографічного та культурно-історичного змісту.

Видання буде корисним науковим, науково-педагогічним, педагогічним працівникам, здобувачам освіти, бібліотечним фахівцям та всім, кого цікавлять питання розвитку педагогічної науки й освіти в історичній ретроспективі.

Олександр МІХНО,
директор Педагогічного музею
України,
доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник

Із покажчиком можна ознайомитись за посиланням:

На шляху підвищення життєстійкості в умовах війни

Про видання: «**Кокун О.М. Всеукраїнське опитування «Твоя життєстійкість в умовах війни»: препринт. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2022. 46 с.»**

Всеукраїнське опитування «Твоя життєстійкість в умовах війни» провів Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України в червні-липні 2022 р. Метою опитування стало визначення наявного стану та значення життєстійкості для збереження психічного здоров'я різних верств населення України в умовах війни.

В опитуванні взяло участь 1257 респондентів (67,7% жінок і 32,3% чоловіків) віком від 18 років зі всіх регіонів України. Для дослідження життєстійкості використано низку валідних

методик, а також авторський опитувальник, спрямований на отримання всебічної інформації про демографічні характеристики респондентів та вплив на них подій воєнного часу.

Проведене дослідження показало, що майже 80% респондентів мають особистий життєвий досвід, пов'язаний із війною (від вимушеного переїзду з постійного місця перебування у межах України до особистої участі у бойових діях, від втрати роботи до істотного погіршення матеріального становища). Поранення чи інші фізичні

ушкодження внаслідок війни у 13,8% респондентів отримав хтось із близьких. А 2,1% такі поранення чи ушкодження отримали самі. Більше половини респондентів (55,7%) зазначили, що вони зазнали різного ступеню небезпеки для власного життя (від епізодичної до надзвичайно сильної).

Загальний аналіз результатів психодіагностики свідчить про суттєво знижений в досліджуваній вибірці рівень психофізіологічної стійкості та самоефективності у порівнянні з результатами досліджень довоєнного часу.

результати, що вказують на ймовірність у них діагнозу ПТСР.

Видання становить інтерес для науковців та практиків у галузі психології, вищої освіти, управління усіх рівнів

Людмила КАРАМУШКА,
заступник директора Інституту
психології імені Г.С. Костюка
НАПН України,
доктор психологічних наук,
професор,
академік НАПН України

Докладніше за посиланням:

